

Adam Szecówka

Sprawozdanie z konferencji pt. „Optymalizowanie profilaktyki społecznej i resocjalizacji – tradycja, współczesność, perspektywy”

(Wrocław, 26-27 listopada 2014 r.)

Jubileusz 40-lecia funkcjonowania, jednego z pierwszych w Polsce, Zakładu Resocjalizacji w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego stał się impulsem do zwołania w listopadzie 2014 r. międzynarodowej konferencji pod hasłem: „Optymalizowanie profilaktyki społecznej i resocjalizacji – tradycja, współczesność, perspektywy”. W konferencji, na której wygłoszonych zostało 51 referatów, wzięło udział blisko 300 osób reprezentujących różne środowiska naukowe z zakresu pedagogiki, psychologii, prawa, kryminologii, socjologii, a także przedstawiciele instytucji profilaktycznych, resocjalizacyjnych i penitencjarnych, pracowników socjalnych, policji, kurateli sądowej, działaczy fundacji i stowarzyszeń pozarządowych i in.

Merytoryczny prestiż konferencji został wzmocniony przez patronat honorowy, którego nie odmówili: JM rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. zw. dr hab. Marek Bojarski oraz przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski. Z ramienia Dziekanatu Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych w konferencji uczestniczył dr hab. Przemysław Wiszewski prof. nadzw. UW., a ze strony dyrekcji Instytutu Pedagogiki dr hab. Alicja Szerląg prof. nadzw. UW. Zainteresowanie konferencją wykazali nasi koledzy z innych wydziałów: dr hab. Tomasz Kalisz prof. nadzw. UW. oraz dr Adam Kwieciński z Katedry Prawa Karnego Wykonawczego. Kierownictwo naukowe i prowadzenie obrad plenarnych powierzono dr hab. Danucie Kowalczyk prof. UW. oraz zastępcy kierownika naukowego dr. Adamowi Szecówce.

Wrocławska konferencja skłoniła uczestników do refleksji nad retrospektywną analizą teorii i praktyki w zakresie profilaktyki społecznej

i resocjalizacji, a także jej obecnymi nurtami oraz koncepcjami przyszłościowymi. W postępującej wielowymiarowości i interdyscyplinarności modeli teoretycznych, semantycznej atomizacji, nie było to łatwe przedsięwzięcie. Wymagało mobilizacji specjalistów z najszerzych kręgów i odpowiednich instytucji. Dobrze się więc stało, że wsparcia animatorom konferencji, w aspekcie organizacyjnym i merytorycznym udzielili: Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Resocjalizacji, Dolnośląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych, Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Penitencjarnego, Oddział Dolnośląski Polskiego Towarzystwa Higieny Psychiczej.

Wyeksponowana w podtytule konferencji triada: „tradycja, współczesność, perspektywy”, potraktowana została jako *continuum* między dokonaniem dawnymi, stanowiącymi przesłankę do kształtowania się obecnych prądów koncepcyjnych i badawczych, aż do zarysowujących się perspektywicznych kierunków niezbędnych zmian, zmierzających do usprawnienia pracy profilaktycznej i resocjalizacyjnej w przyszłości. W odniesieniu do tradycji naukowcy i praktycy odbrazowali i wyeksponowali mało dziś znane lub zapomniane rozwiązania, które reaktywowane bezpośrednio lub po względnej adaptacji czy modyfikacji mogłyby znaleźć zastosowanie we współczesności. Szczególną rolę odegrali tu uczestnicy o wieloletnim dorobku naukowym lub doświadczeniu praktycznym, a także uczniowie nestorów czy prekursorów resocjalizacji. Sięgnęli oni do materiałów z własnego archiwum i przez retrospektywną analizę wydobyli porzucone niegdyś koncepcje czy odkrycia, które mogą znacznie zapobiec współczesnym przypadkom „wyważania otwartych drzwi”, co bez trudu można dostrzec wśród młodszych pracowników akademickich importujących często pozorne „innovacje” zebrane podczas staży zagranicznych.

Do pierwszego elementu wspomnianej triady, czyli tradycji, nawiązano już w trakcie wstępnego, tematycznie zbitego z wrocławskim jubileuszem, referatu plenarnego „Czterdziestolecie Zakładu Resocjalizacji w Uniwersytecie Wrocławskim”, który wygłosił dr Adam Szecówka. Wspomnił, że pierwsze, podejmowane po powołaniu w 1945 r. Uniwersytetu Wrocławskiego, zagadnienia resocjalizacyjne sprowadzały się do przyczynkarskich przedsięwzięć badawczych i rosnącego zainteresowania nimi pedagogów, psychologów, prawników. Natomiast genezę i pełny rozwój teorii resocjalizacji należy wiązać z przełomem lat 50. i 60. minionego wieku i kojarzyć przede wszystkim z dwiema postaciami

– reprezentującymi różne dziedziny naukowe. Pierwsza z tych postaci to rektor Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 1959-1962 prof. zw. dr hab. Witold Świda (1899-1989) – kierownik Katedry Prawa Karnego, od 1988 r. doctor honoris causa UWr. Druga postać to prof. dr hab. Lidia Mościcka, inicjatorka i pierwsza kierownik Zakładu Resocjalizacji w Instytucie Pedagogiki. Historyczno-jubileuszowe aspekty wrocławskich obrad przekonują o potrzebie wyeksponowania w niniejszej relacji tych naukowców.

Profesor Witold Świda jest powszechnie znanym i do dziś cenionym autorem w klasyce polskiej literatury prawno-kryminologicznej i resocjalizacyjnej. W latach 1958-1959 podjął niezwykle śmiało eksperymentalne przedsięwzięcie naukowo-badawcze w Zakładzie Karnym Specjalnym dla Młodocianych Mężczyzn w Szczypiornie (dzisiejsza dzielnica Kalisza). Spośród pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego profesorowi asystowali: mgr Andrzej Kordik, mgr Józef Wąsik, mgr Tomasz Kaczmarek – późniejsi samodzielni pracownicy naukowcy i profesorowie. Ścisłą współpracę naukową w eksperymencie prof. Świdy podjęli również pracownicy Uniwersytetu Warszawskiego, wśród których najważniejszą rolę odegrała dr Hanna Świda (córka profesora – późniejsza prof. dr hab. Hanna Świda-Ziemia). Ponadto ze środowiska warszawskiego eksperyment w Szczypiornie nadzorował również nestor pedagogiki resocjalizacyjnej prof. Stanisław Jedlewski. Warto przypomnieć, że eksperymencem w Szczypiornie objętych zostało 216 młodocianych więźniów w wieku 17-24 lat, skazanych na długoterminowe kary pozbawienia wolności. W świetle ówczesnej diagnozy uznano ich za najtrudniejszych i najbardziej zdemoralizowanych młodych więźniów w Polsce. Przed umieszczeniem w Szczypiornie mieli za sobą poważne naruszenia regulaminu: ucieczki, bunty, głodówki, samouszkodzenia, symulowanie chorób psychicznych, usiłowanie samobójstwa i inne. Wśród przestępstw, dokonanych przez nich przed umieszczeniem w Szczypiornie, dominowały kradzieże, rozboje i aż 32 przypadki zabójstw. Półtoraroczny eksperyment, przerwany po zbiorowej, szesnastoosobowej ucieczce młodocianych, mimo kontrowersyjnych początkowo ocen, wniósł jednak istotny wkład w proces modyfikacji ówczesnego systemu oddziaływań resocjalizacyjnych wobec młodocianych. Późniejszym reformatorom penitencjarystyki i resocjalizacji eksperyment oraz związane z nim opracowanie naukowe Witolda i Hanny Świdów (*Młodociani przestępcy w więzieniu*, Warszawa 1961) dostarczyły twardych argumentów do dyskusji wokół zarówno

łagodnej permissywności – po gomułkowskiej odwilży 1956 r., jak i surowej punitywności w latach 70., do której próbowano powrócić – podczas gierkowskiej polityki „ładu, dyscypliny i porządku”.

Niewątpliwie największe zasługi w genezie i rozwoju współcześnie pojmowanej resocjalizacji w Uniwersytecie Wrocławskim odegrała prof. dr hab. Lidia Mościcka, która jako pierwsza w katedrze pedagogiki obroniła w roku 1961 pracę doktorską, ściśle związaną z tematyką resocjalizacyjną, zatytułowaną *Resocjalizacja nieletnich w zakładzie poprawczym*. Kolejne dzieło prof. L. Mościckiej *Przestępczość nieletnich – podłoże, geneza, motywy* (Wyd. Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970) jest nadal cytowane we wszystkich prestiżowych publikacjach z zakresu resocjalizacji, kryminologii, penitencjarystyki. Z chwilą utworzenia w 1972 r. Instytutu Pedagogiki, przy ul. Dawida 1, powołano z inicjatywy prof. L. Mościckiej jeden z pierwszych w Polsce zakład resocjalizacji i rewalidacji, którego inicjatorka była pierwszym kierownikiem. Zakład skupiał, w różnych okresach od 10 do 14 pracowników naukowo-dydaktycznych. Wydawane regularnie pod redakcją prof. L. Mościckiej tomy „Zeszytów Naukowych” w ramach uniwersyteckiego cyklu *Acta Universitatis Wratislaviensis* z jednej strony sygnalizowały kierunki i specyfikę pracy twórczej oraz zainteresowań wrocławskiego środowiska naukowego, a z drugiej wypełniały najbardziej zaniedbane obszary badawcze teorii resocjalizacji, penitencjarystyki i profilaktyki społecznej. Warto również wspomnieć, że prof. Mościcka była założycielką i pierwszym opiekunem naukowego studenckiego Koła Penitencjarnego, które przez żywe kontakty z zakładami karnymi, aresztami śledczymi, zakładami poprawczymi, wносиły w te środowiska świeże teoretyczne koncepcje innowacyjne, a równocześnie poszerzały wiedzę studentów o realiach ówczesnych oddziaływań praktycznych.

Uczestników konferencji zainteresowała prezentacja blisko 40-letniej wrocławskiej tradycji inkluzji, integracji za pośrednictwem np. resocjalizujących obozów archeologicznych, których uczestnikami byli wychowankowie Zakładu Poprawczego w Raciborzu, studenci resocjalizacji i archeologii oraz pracownicy naukowcy z tych dziedzin. Podobne cele resocjalizacji w otwartym środowisku społecznym osiągnęte były podczas wakacyjnych studencko-młodzieżowych akcji rewaloryzacji zespołów zabytkowych w Krakowie, Zamościu, Będzinie, czy też obozy dydaktyczne, na które wyjeżdżali każdego lipca wychowankowie zakładu poprawczego i wszyscy nauczyciele zakładowej szkoły. W wakacyjnym nastroju

uczniowie poprzez praktyczne działania, w kontakcie z otwartym środowiskiem społecznym, wykorzystywali i poszerzali wiedzę szkolną w codziennych atrakcyjnych akcjach i zadaniach – zgodnie deweyowską koncepcją „uczenia się przez działanie”.

W nawiązaniu do konferencyjnej triady „tradycja, współczesność, perspektywy” dr hab. Mariusz Sztuka z Uniwersytetu Jagiellońskiego, w wystąpieniu plenarnym, przedstawił lakonicznie historyczne aspekty polskiej myśli resocjalizacyjnej. Wskazał na okoliczności dające podstawę dla tezy o istnieniu szkół naukowych w obrębie resocjalizacji. W dokonanej rekonstrukcji podjął kwestię uprzedniej i obecnej zasadności posługiwania się terminem szkoły naukowej z perspektywy możliwych cech, jakie przysługują temu pojęciu w naukach społecznych i humanistyce. Wspomniał o dorobku szkoły warszawskiej i krakowskiej oraz związa-nych z nimi dokonaniach wrocławskiej szkoły resocjalizacji.

W podobnej proweniencji utrzymany został referat *Trzy pedagogiki resocjalizacyjne na przełomie wieków* prof. zw. dr. hab. Marka Konopczyńskiego z WSNS „Pedagogium” w Warszawie. Jego retrospektywna analiza teorii i praktyki resocjalizacyjnej, ewolucja w tym zakresie, wytworzyła podstawę do wskazania przez autora wielowymiarowych koncepcji resocjalizacyjnych, zgodnych ze współczesnymi oczekiwaniami.

Prof. dr hab. Marek Heine z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, w nawiązaniu do tematu konferencji, w szczególności optymalizacji oddziaływań, zwrócił uwagę na *Ewolucję modelu kształcenia pedagogów resocjalizacyjnych a nabywanie przez nich kompetencji zawodowych*. Wskazał na istotne dla rozwoju teorii i uprawiania praktyki resocjalizacyjnej zagadnienie profesjonalnego przygotowania do pracy pedagogów resocjalizacyjnych w zakresie uzyskiwania przez nich nie tylko odpowiednich umiejętności przydatnych w pracy z osobami niedostosowanymi społecznie, ale także określonej sprawności społecznej. Natomiast prof. zw. dr hab. Elżbieta Łuczak i dr Władysław Łuczak z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w wystąpieniu *W trosce o skuteczną resocjalizację penitencjarną* wykazali przydatność badań naukowych w zakresie efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych w badanych zakładach karnych. W świetle badań własnych autorzy skupili się na uwarunkowaniach efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych polskiego systemu penitencjarnego.

W zasygnalizowaną wyżej problematykę obrad plenarnych znakomicie wkomponował się referat prof. UW dr hab. Krystyny Ostrowskiej

z Uniwersytetu Warszawskiego, która mówiąc o *Perspektywach resocjalizacji w świetle psychologii pozytywnej* wskazała na swoisty paradoks psychologicznych badań naukowych. W badaniach wiele uwagi poświęca się negatywnym i patologicznym aspektom życia człowieka, np. lęk, stres czy depresja, pozostawiając na marginesie eksplorowanie aspektów pozytywnych, jak kreatywność, inteligencja emocjonalna, humor, mądrość czy szczęście. Znaczące efekty w rozwoju człowieka ma wykorzystywanie w oddziaływaniach resocjalizacyjnych takich pozytywnych emocji, które kreują zalety i cnoty człowieka.

W odniesieniu do perspektyw jako trzeciego komponentu plenarnych obrad wrocławskiej konferencji, należałoby przytoczyć dwa ważne wystąpienia. Prof. zw. dr hab. Andrzej Bałandynowicz z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, w referacie *Probacyjna sprawiedliwość karząca, w miejsce zdehumanizowanej resocjalizacji, osadzonej na przymusie i wtórnej stygmatyzacji*, wskazał na niezbędne zmiany, usprawniające oddziaływania wobec osób pozbawionych wolności. Przypomniawszy, że istotną rolę powinny odgrywać pozainstytucjonalne podmioty pracy probacyjnej. Zalecając probację jako alternatywę dla pozbawienia wolności podkreślił, że odpowiednio zmotywowana przez kuratora sądowego osoba staje się współtwórcą sposobów rozwiązywania swoich problemów. Zapobiega to zjawisku depersonalizującego oddziaływania na struktury osobowościowe, zwłaszcza samoocenę i samoświadomość społeczną co, zdaniem profesora, następuje pod wpływem placówki penitencjarnej i funkcjonujących obecnie państwowych służb socjalnych.

W kontekście perspektyw optymalizacji oddziaływań profilaktycznych i resocjalizacyjnych duże zainteresowanie wzbudziło wystąpienie dr. Piotra Kwiatkowskiego z Uniwersytetu Wrocławskiego obejmujące neurogenetyczne aspekty etiologii niedostosowania społecznego. Odnosiły się one również do profilaktyki i resocjalizacji oraz biologicznego podłoża resiliencji. Dr Kwiatkowski dokonał dogłębnej metaanalizy wokół genetyki molekularnej na świecie podając przykłady olbrzymich postępów na tym obszarze nauki. Wyeksponował możliwości podniesienia ogólnego poziomu diagnozowania oraz resocjalizacji osób z symptomami niedostosowania społecznego. Sugestia ta z powodzeniem może znaleźć zastosowanie zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych objętych oddziaływaniem penitencjarnym.

Wielowymiarowość i interdyscyplinarność konferencji, jak zostało zaznaczone na wstępie, skłoniły animatorów do zaangażowania specjalistów

z różnych kręgów i instytucji. Dlatego wartościowym dopełnieniem plenarnej części konferencji były wystąpienia przedstawicielek Akademii Policyjnej w Pradze oraz Instytutu Służby Więziennej w Kijowie.

Współpracująca od wielu lat z Uniwersytetem Wrocławskim prof. dr hab. Vratislava Černikova oraz jej koleżanka dr Jana Firstova zaprezentowały, w ramach Projektu Badawczego Pensylwania CR na lata 2011-2015, zagrożenia reintegracji społecznej osób zwolnionych z więzienia ze szczególnym uwzględnieniem deficytów edukacji i leczenia ochronnego. Zaprezentowały również rezultaty badawcze dotyczące struktury wartości współczesnej młodzieży, uzyskane w ramach zadania badawczego nr 3/4. Natomiast goście z Kijowa: prof. dr hab. Yevgen Barach, dr Liudmyla Knodel i dr Liudmyla Dubchak z Instytutu Służby Więziennej w Kijowie, nakreślili reformatorskie zmiany systemowe, jakie dokonały się w ukraińskim więziennictwie, jak również kierunki poszukiwań wzorców penitencjarnych możliwych do zastosowania w ukraińskiej rzeczywistości politycznej i społecznej.

Zarówno podczas obrad plenarnych, jak i w poszczególnych sekcjach, zgodnie z założeniami konferencji, dominowały relacje z aktualnych dokonań i przymieśli teoretycznych oraz empirycznych, jako inspiracji do usprawnienia oddziaływań profilaktycznych i resocjalizacyjno-penitencjarnych. Szczególnie cenne okazały się tu prace wdrożeniowo-ewaluacyjne, poparte ilościową lub jakościową analizą i konstatacjami dla praktyki. Zaprezentowano zróżnicowane przykłady dobrych praktyk profilaktycznych, resocjalizacyjnych, penitencjarnych, obejmujących oddziaływanie na dzieci, młodzież i dorosłych z ośrodków opiekuńczych, wychowawczych, poprawczych, karnych.

Wieloaspektowość wrocławskiej konferencji, liczny udział uczestników różnych specjalności, skłonił organizatorów do utworzenia czterech sekcji tematycznych, obradujących w obu dniach konferencji:

- penitencjarystyka i probacja w aspektach prawno-kryminologicznych i społecznych (moderatorzy – prof. Andrzej Bałandynowicz, prof. Andrzej Węgliński);
- metody pracy penitencjarnej (moderatorzy – prof. Elżbieta Łuczak, prof. Elżbieta Florczykiewicz);
- resocjalizacja nieletnich (moderatorzy – prof. Marek Konopczyński, prof. Marek Heine);
- profilaktyka niedostosowania społecznego (moderatorzy – prof. Jacek Kurzępa, prof. Mariusz Jędrzejko).

Wśród osób referujących i uczestniczących w sekcji zajmującej się penitencjarystyką i probacją w aspektach prawno-kryminologicznych i społecznych przewijały się problemy: osób opuszczających zakłady karne jako zbiorowości skazanej na niebyt społeczny; stygmatu społecznego kobiet, które odbyły karę pozbawienia wolności; zaburzenia procesu socjalizacji dzisiejszych recydywistów penitencjarnych w perspektywie możliwości wczesnej interwencji instytucjonalnej; przesłanki warunkowego przedterminowego zwolnienia stosowanego wobec młodocianych; wykonywanie kary pozbawienia wolności wobec uwięzionych rodziców (dr Beata Zającka, mgr Anna Chańko, dr Arkadiusz Urbanek, dr Paweł Kobes, dr Monika Badowska-Hodyr).

Nie zabrakło nowych lub zaktualizowanych przesłanek empirycznych dotyczących charakterystyki i diagnozy osadzonych, np.: gotowość do resocjalizacji skazanych kobiet i mężczyzn; mężczyźni odbywający karę pozbawienia wolności wobec partnerek życiowych i seksualnych; od krnąbrnych izolowanych przestępców do niebezpiecznych więźniów; uwięzienie a zachowania autoagresywne (dr Krzysztof Biel, dr Maria Łukaszek, prof. Sławomir Przybyliński, dr Beata Boćwińska-Kiluk).

Zgodnie z wytyczoną tematyką konferencji i jubileuszowym przesłaniem uczestnicy żywo zareagowali na działania optymalizujące resocjalizację/penitencjarystykę i probację. Zaprezentowano przy tym sporo materiału badawczego dotyczącego zagadnień kadrowych i metodycznych: o potrzebie badań nad kondycją psychofizyczną pracowników więziennictwa; motywatory do podjęcia pracy w Służbie Więziennej przez funkcjonariuszy działu ochrony; konflikt i ryzyko w pracy penitencjarnej wychowawców; zasoby osobiste i kompetencje zawodowe kuratorów sądowych i pracowników socjalnych niezbędne w pracy z osobą dozorowaną z problemem alkoholowym. Zasygnalizowaną tematykę zaprezentowali w swoich referatach: mgr Monika Podczasik, dr Krzysztof Dzedzic, dr Sławomir Grzesiak, prof. Andrzej Węgliński.

Na konferencję, oprócz przedstawicieli niemal wszystkich polskich środowisk naukowych, w których jest podejmowana problematyka resocjalizacji, penitencjarystyki i probacji, licznie przybyli praktycy – pracownicy placówek penitencjarnych dla dorosłych oraz młodocianych, a także zakładów dla nieletnich, kurateli sądowej, służb socjalnych i wspomnianych na wstępie stowarzyszeń. Dobrze się więc stało, że zdecydowana większość materiałów empirycznych i teoretycznych, prezentowanych na konferencji, odnosiła się do działań praktycznych, co znalazło potwierdzenie

w bezpośrednich opiniach i dyskusjach oficjalnych oraz kuluarowych. Zainteresowanie wzbudziły wystąpienia obejmujące: model relacyjnej readaptacji społecznej skazanych opartej na samoświadomości – propozycje rozwiązań praktycznych; indywidualny program oddziaływania i jego rola w resocjalizacji oraz readaptacji społecznej; edukacja sztuką w resocjalizacji penitencjarnej – badania nad zastosowaniem kreacji wizualnej w realizacji celów resocjalizacyjnych; edukacja więźniów na poziomie studiów wyższych – oczekiwania i nadzieje skazanych; współczesna praktyka resocjalizacyjna wobec osób pozbawionych wolności na przykładzie Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu. Wymienione wyżej problemy podjęli: prof. Anna Fidelus, dr Eliza Mazur, prof. Janina Florczykiewicz, dr Marek Kalaman, mgr Edward Muzeja.

Niniejsza relacja z wrocławskiej jubileuszowej konferencji, z uwagi na ograniczoną objętość tego typu materiałów w „Przeglądzie Więziennictwa Polskiego”, a także określony profil tematyczny kwartalnika, objęła lakonicznie treści, stosowne do oczekiwań czytelników reprezentujących teorię naukową i praktykę z obszaru penitencjarystyki. Podczas konferencji, jak zostało wcześniej zasygnalizowane, spośród czterech sekcji tematycznych dwie z nich dotyczyły profilaktyki i resocjalizacji nieletnich. Wokół tej problematyki obradowało wielu znakomitych autorów i uczestników. Ta część konferencji została wyeksponowana w innym miejscu¹.

Reasumując można stwierdzić, że zorganizowana konferencja dla uczczenia czterdziestolecia Zakładu Resocjalizacji na Uniwersytecie Wrocławskim była udanym przedsięwzięciem naukowym i z powodzeniem osiągnęła swoje cele oraz założenia. Zebrany materiał konferencyjny jest w trakcie opracowania redakcyjnego i zgodnie z zakładaną oraz potwierdzoną dwutorowością zostanie najprawdopodobniej wydany w dwóch tomach. Jeden z nich obejmowałby postępowanie

¹ Zob. Barbara Jezierska, Arkadiusz Kamiński: Sprawozdanie z Jubileuszowej, Międzynarodowej Konferencji Naukowej: *Optymalizowanie profilaktyki społecznej i resocjalizacji – tradycja, współczesność, perspektywy*, Wrocław 26-27.11.2014 r., „Szkoła Specjalna” 2015, nr 4. Zgodnie z profilem dwumiesięcznika „Szkoła Specjalna”, wydawanego przez Akademię Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, wspomniana konferencyjna tematyka resocjalizacji nieletnich została tam szerzej omówiona z uwzględnieniem następujących, zakwalifikowanych do wystąpienia na wrocławskiej konferencji, autorów: dr Justyny Kuszał, dr Bogdana Stankowskiego, dr Agnieszki Barczykowskiej, dr Eleny Karpuszenko, dr Małgorzaty Oleńniacz, dr Honoraty Czajkowskiej, mgr Aleksandry Samek, mgr Katarzyny Korony, mgr Moniki Kurzynoga, dr Barbary Jezierskiej, dr Arkadiusza Kamińskiego, mgr Liliany Kołodziejczak, dr Karoliny Kmiecik-Jusiega, prof. Mariusza Jędrzejko, dr Małgorzaty Michel, mgr Agnieszki Sołbut, mgr Emilii Wołyniec, mgr Filomeny Fórman, mgr. Paveła Vyletala.

resocjalizacyjne wobec osób dorosłych, drugi koncentrowały się wokół nieletnich – dzieci i młodzieży.

Na koniec warto wyeksponować dodatkowe akcenty konferencji. W licznych, bardzo pozytywnych opiniach i podziękowaniach, jakie napłynęły ze strony uczestników konferencji do organizatorów, podkreślano trafność doboru tematycznego, wysoki poziom merytoryczny, dbałość o przyjazną atmosferę i kulturę w toku nieskrępowanych epizodów polemicznych czy spornych (dotyczyło to obrad plenarnych, jak i pracy w sekcjach). Dostrzeżono nienaganną sprawność logistyczną. Nie byłoby to możliwe bez poparcia ze strony rektoratu, władz wydziałowych i Instytutu Pedagogiki, zaangażowania komitetu organizacyjnego, który tworzyli: dr Sławomir Grzesiak (sekretarz), dr Barbara Jeziarska, dr Arkadiusz Kamiński, dr Piotr Kwiatkowski, dr Arkadiusz Urbanek. Nieocenionej pomocy udzielili studenci pod opieką doktorantów, a w szczególności mgr Liliany Kołodziejczak. Kierownictwo naukowe konferencji pełniła dr hab. Danuta Kowalczyk prof. nadzw. UW, oraz jej zastępca dr Adam Szecówka.